

Svargnor Maynal

Heaven's Man

Svargnor Maynal

Heaven's Man

Gondi Adilabad Project

© 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

This project text is licensed under a CC 4.0 International License.

Batal Baga Manta

Padana Niyam

Book Name	Abbreviation	Page
rūtu pustak	rūtu	1
yōna pustak	yōna	9

Puna Niyam

Book Name	Abbreviation	Page
pilemōntun lihi kīta ciṭi	pile	19
yākob lihi kīta ciṭi	yāko	21
yōhan lihi kīta reṇḍava ciṭi	2yōha	30
yōhan lihi kīta müḍava ciṭi	3yōha	32
Topical Index	66
Names Index	77
Maps of the Bible	88

rūtu

modol vāci kiyval gosti

id kalit ropo tanvaṅg kāryaṅg pūri kiyan sāti, yūdulke āyva yūdulk āyur vūrkun gir bagavantal bahan vāḍakam kīntoro ijrayēl jātitur kari kiyana injer id rūtu inval pustaknaga lihi kīsi manta. rūtu inval veylo mōyab dēsna ānd, ijrayēl dēsna āyo. pōsaṇi veylo āta ad nayomina cokoṭ-vāyuṭ sūḍan sāti rūtu tanva parjatun suṭi kīsi, ijrayēl dēsnaga vānta. ijrayēl dēsnor dāvid rājal ani vōnur totturkun id rūtu bahan aval āsi niltayo, id katataga lihi kīsi manta.

id katatun vāci kiyan mune id gosti kari kīmṭ

tole ijrayēl dēsnaga yūda jātitun ropo undi niyam matta. batal itteke kuṭumbataga ivir markmanji ḍagur mari marmiṅg āsi mārteke, sērnđu taṅgen tuṅgsi, tādana āstītun poro adikār vāle āntor. uṇđe vūrkun mari-miyad jalma āteke, ad āsti markna ānta. undi mōka vorore manji mārteke, ad āsti karumnor pālevāṇḍan ānta. bōrte vōna kuṭumbatal uṇđe gir pisi mandantero, vūr samdira cokoṭ-vāyuṭ sūḍval jimedāri vōr pālevāṇḍan poro mandanta.

id pustaknal karivalik gostiṅg

bagavantanaṅ icaṅg nama parur ahan pūre māyval.

barosate pisvalir hindal bagavantal tanvaṅg kāryaṅg pūri kiyval.

dusrurkun madat kiyvaḍun hindal, kuṭumbamun poro, sōptalir poro barosa irvaḍun hindal, vūra pisval tarika māryusi, bagavantal vūrkun ānand siyval.

bagavantana cokoṭ-pān sirip yūdulkun sātīne āyo batī samdi jātinur sāti manta.

bagavantal jagduniyata parjatun cokoṭ sūḍval ani vūra pisvaḍun ropo tanvaṅg kāryaṅg pūri kiyval āndur.

* 1:1 ijrayēl dēsnaga rājan nēmi kiyvak modol

**yelimelekna kuṭumbataga
vele duksa vāyval**

1 nāy vehvalir adikārir rāj tākusval
gaṭkate* ijrayēl dēsne karu arta. te
māynal tanva bāykon ani ivir markun
piysi, mōyab dēsne pisle sottor.
2 vōr māynana porol yelimelek. vōna
bāykona porol nayomi.* ivir marknaṅg
porolk mahalon ani kiliyon. vūr yūda
yēriyata betleham caharte manval
yepratiyulk inval sagater āndir. vūr
mōyab dēsne sonji, aga piser matter.

3 ahan piser maneke, nayominor
mādso yelimelek mārtor. te rānđe
veylo nayomi ani tānur ivir marke
meysi matter. 4-5 vūr mark mōyab
dēsnaṅg pēkin tuṅter. av pēkiknal
undita porol vōrpal, undundita porol
rūtu. ahan kami jāda daha sālk āta
peje mahalon ani kiliyon gir mārter. te
nayomi mādso ani mark selva pōsatī
veylo āta.

nayomi betleham caharte malsi sonval
6-7 ahan mōyab dēsnaga piser maneke
nayomi, "tanva dēsnaga paṇṭaṅg
muktari paṇḍnal bagavantal tanva

parjatun āsirvād sīsi, pir vāyustor*
injer kēnjta. aden sāti nayomi ani
tānaṅg kōryak agaṭal yūda yēriyate
sonle tayar āsi, sariy pesitaṅg.

8 batī ahan sonjer maneke, nayomi
kōryakun tōđo, "miraṭ mī sedmite
malsi soṇt.* sātūr nā markun poro ani
nā poro mīva māriyo ad permatus
tohtiṭ. ahne bagavantal mī poro gir
tanva māriyo ad permatus tohir.
9 bagavantal mīkun āsirvād sīsi, miraṭ
uṇđe undi jōka marmiṅg āsi, mīkun
rōn-racca sīnur* injer kōryakun kalita.*
10 aske raṇđute kōryak jōrte āđser, "nī
saṅgane nī lōkurga vāntom" ittaṅg.

11 batī nayomi, "nā kōryakniṭ! miraṭ
nā saṅga bāri vāntiṭ? mī sedmite
malsi soṇt. mīkun tuṅgle, uṇđe nā
pīte mark puṭanir intiṭ ki batal?
12-13 nā kōryakniṭ! mī sedmite
malsi soṇt. nana uṇđe voron tuṅga
paronacor mātarina āton. undi mōka
nākun barosa manta injer nēṇđ bōne
tuṅgsi, ivir markun jalma sīkater, vūr
daguk ānal vēri, vūr sāti miraṭ manda
parkiṭ ki batal? nā kōryakniṭ! manda
parviṭ. bagavantal nākun bayman

* 1:2 nayomi itteke kusite ani ānandne manval veylo injer artam

* 1:6-7 tanva dēsnur sāti bagavantal kāneta intajam kītor

* 1:8 tamva beyena rōn sonji uṇđe marmiṅg āyavaco inval artam

* 1:9 kalival selete mukka burval

ātor, aden sātjine mīkun lākta duksat ter nākun adik duksa lākta” injer aven tōđo vehta.

¹⁴ ad kēnci uñđe adik āđtaňg. ad vakatne vōrpal pōrađun kalisi, tanva seđmite sonle pesita. batı rūtu pōrađun urngi kīsi, matta.

¹⁵ te nayomi, “icula! nīva sēriyađ tanva parjataga tanva pēndaga malsi sonjer manta. nime gir tān saṅga son” injer vehta.

¹⁶ batı rūtu, “nā pejey vāyma, suđi kīsi son’ injer nākun julma kiyma. nime baga dāki aga vānton, nime baga mandki aga mandanton, nī lōkure nā lōkur, nī bagavantale nā bagavantal. ¹⁷ nime baga sāki aga nana gir sāka ani agane nākun māti kīnir. maran tapsi dusro batay nihgađal nākun pāki kiyarte, bagavantal nākun bey ḍagur siksa siyir” injer itta. ¹⁸ id gōsti kēnci, tanva saṅga vāyle, rūtuna man mārita injer nayomi samje māsi, ad gōstít bārete julma kiyvakne dab matta.

nayomi ani rūtu

betleham caharte yevval

¹⁹ ahan av rañđ tākser betleham caharte yevtaňg. yevta peje, ad cahartur samdire aven sūđsi, gul kusi

āter. veylok aveknaga vāsi, “id nayomi ānd ki?” injer undit undi pūsi kītaňg.

²⁰ te nayomi “hō nayominay āndun. batı nākun nayomi injer kēymađ. bāriteke vōr sarvasaktivantal bagavantal nākun bey duksa sītor. aden sātjine nākun nayomi* invađun badli māra* iñtu. ²¹ nan igetal soneke, gan-gōtne sotton.* batı iñke bagavantal nākun pōsađin dāt malusi tattor.* mirađ nākun nayomi injer bāri kēyantiň? maha saktivantal bagavantal nākun bayman āsi, bey duksa sītor” injer vehta.

²² ahan nayomi ani mōyab dēsna tanva kōriyađ rūtu, mīre māsi vanjina pañta koyval kālam modol āneke, betleham caharte yevtaňg.

bōyajna polamnaga rūtu sarva perval

2 nayominor māđso yelimelekna kāndāntor ḍagur danevantal pālevāñđal mattor. vōna porol bōyaju,

² nayomin saṅga mōyabna rūtu, “nākun polamknaga sarva perle sonda sīm āti.* polamknaga pañta koyusval kārobāri bōre nā poro daya tohci sarva perle vopanurte, aga sarva peranton” injer pūsi kīta. aske nayomi, “nā kōryađi son” injer vopta. ³ te rūtu undi

* 1:20 nayomi itteke kusite ani ānandne manval veylo injer artam duksate manval veylo injer artam.

* 1:21 selete “igetal soneke nahga samdiy matta” injer manta.

* 1:21 selete “nākun batay selvakne malusi tattor” injer manta.

* 2:2 musaparir āyi, rāñđe veylok āyi, pōsađir āyi seleke uñđe dusrur bōre garib lōkur āyi, koyneke vahukne tūrta sarva pera vaco injer hebriyulkna niyamnaga lihi kīsi manta.

polamnaga sonji, aga manval kārobārin “id polamnaga sarva perkay?” injer pūsi kīta. ani büytalir koyneke suți kītatun pejey-pejey perser matta. tana perser manval polam yelimelekna kāndāntor bōyaj inval cuṭamna ānd inval tān ṭāva sele matta.

⁴ bōyaju betlehamnal polamnaga vāsi, büytalir saṅga, “bagavantal mī tōdo manir” ittor. te vūr malsi “bagavantal nīkun āsirvād siyir” itter. ⁵ aske bōyaj büytaliror kārobārin saṅga, “ad bad ḥiya ānd?” injer pūsi kītor. ⁶ te vōr kārobāri, “nayomin saṅga vāta, ad mōyab dēsna ḥiya ānd. ⁷ ‘büytalir pejey sarva pera sīm’ injer nākun pūsi kīta. te ‘pera’ injer vehton. te sakeḍalte iñke vēri, perseren manta. batī gaṭkamen mātram guḍsetaga sonji āram yēcci vāta” injer bōyajun vehtor.

bōyaju rūtun poro daya tohval
⁸ aske bōyaju rūtun saṅga, “bāyi nā gōsti kēnja, id nā polamun suți kīsi, dusrona polamnaga sonma. igen nāvaṅg būytekun karum sarva perser man. ⁹ vūr büytalir bagate paṇṭa koysər mandantero, vūr pejeyen sarva perser man. vūr ḥiyurkun bōre nīkun nōyusva injer hukum sīton. nīkun yēr vaṭka vasteke, büytalir cēndi kīsi irtaṅg buḍdinaga sonji, yēr un” injer vehtor. ¹⁰⁻¹¹ aske rūtu bōyajun poro vele mānde mur-ṭōṅgraṅg koṭsi būd sūḍser, “nanate dusro dēsnona

āndun. batī nā bārete batal kari kīsi, nā poro daya tohcer mantī?” injer gul āsi, bōyajun pūsi kīta. te bōyaju, “nī māḍso mārta peje, nime nīva pōrađun kīta cākoratun bārete nākun samdo voḍki āta. nime nīva kuṭumbatun ani nīva dēsun suți kīsi, iden mune vodki sele matter vūr parjataga pisle vāti. ¹² bagavantal nime kīta aden malsi āsirvādha paṇdi sīnur. ijrayēlknor bagavantanaṅg mārelkun būd volsi bace māyle vāti. vōre nīkun ḥagur inam sīnur” injer vehtor. ¹³ te rūtu, “mālka, nan nīvaṅg būytekna undita āyek gir nā poro daya tohcī, nā saṅga cokoṭe vaḍkti. nīva daya nā poro mani” injer itta.

bōyaju duparita nehli tinle rūtun kēyval

¹⁴ duparita yēlate, “nime ige vāsi, icur sāri yēcci kusiḍe tin” injer bōyaj tān saṅga vehtor. te büytalir karum nehli tinle utta. aske bōyaju tān poheṅg sītor. te tindanaccor tinji icuṅgsi meysta. ¹⁵ ani sarva perle tētta. aske bōyaj büytalir saṅga, “rūtun saḍin karum gire pera sīmṭu. bōre tān āpusmaṭ. ¹⁶ sarva pernal tān sāṭi muṭinagaṭal icuk-icuk tuhcer soṇṭ. tān bōre rāṅg siyamaṭ” injer büytalirkun hukum sītor.

bōyajun bārete nayomi kēnval

¹⁷ te rūtu nulpe vēri ad polamnagan vanjina sarva perta ani aven kohkta. te av lage undi bīvḍamen ātaṅg.

¹⁸ av vanjiṅg piysi, rūtu betleham caharte manval rōn vāta. aske ātihare nayomi sūcta. te tana peṭimēn tineke meyusi tattaṅg av poheṅg ātiharen sīta. ¹⁹ aske ātihare, “nēṇd nime baga kām kītī? bōna polamnaga sarva perti?” injer pūsi kīta. “nī poro daya tohvan bagavantal āsirvād siyir” injer itta. te rūtu, “ad polamnor mālkana porol bōyaju bere” injer vehta. ²⁰ aske nayomi, “vōr bōyaj mākun karumnore pālevāṇḍal āndur. pisī matturk ani sāturk gir vōr madat kīser mantor. mākun gir cokoṭ-vāyuṭ sūḍvalirgaṭal voror āndur. māriyo ad perma tohval vōr māynan bagavantal āsirvād siyir” injer kōryaḍun saṅga vehta. ²¹ aske mōyab dēsna rūtu, “acore āyva, nā saṅga ‘tanva paṇṭa samdo koysi mārnal vēri tanvur kām kiyvalir barobar sarva perle vara’ injer vehtor” itta. ²² te nayomi, “nā kōryaḍi, vōnaṅge büytekun karum sarva perser man. dusrona polamnaga sonma. undi mōka dākite bōre nīkun taklib sīnir” injer kōryaḍun vehta. ²³ te rūtu vanjina paṇṭa koyval kālammal te gohkna paṇṭa koysi mārnal vēri, bōyajnaṅg büytekun saṅga sarva perser ātiharena rōn piser matta.

**nayomi rūtun saṅga batal
bahān kiyana injer vehval**

3 undi diya nayomi rūtun saṅga, “nā kōryaḍi, nīkun voror māḍso matteke, nīva cokoṭ-vāyuṭ samdo sūḍsi yētndur. iden bārete nana tapvak batal ter kiya lāgar. ² bōnaṅg būytekun pejeyen nime sarva pertiyo vōr bōyaju mākun karumnor pālevāṇḍal āndur. icula! nēṭa rātun kaḍataga gohk kohkusi tuḍusantor. ³ nime yēr tuṅgsi, gama gama gāḍi siyval niy (senṭ) sōksi, nihga manvaliknagaṭal cokoṭna kapḍi pōṇḍsi, kaḍataga son. vōr tinal unal vēri vōn disvak man. ⁴ vōr baga mīṇḍantoro ad dihante sūḍsi, vōn karum sonji, vōnaṅg astur kālkna dupaṭi terisi kālvaḍa mīṇḍa. nime batal kiyanayo vōr vehtantor” injer itta.

⁵ te rūtu, “mirat vehta tīr kīnton” injer ātiharena javab sīta.

rūtu bōyajun bēṭe māyle sonval

⁶ rūtu kaḍataga sonji, ātihare vehta tīr samdo kīta.

⁷ bōyaju peṭimēn tinji, ānandne ad rāsita handa bāj sonji, mīṇḍtor. aske rūtu nehāre sonji, vōnaṅg astur kālkun poroda dupaṭi terisi agane mīṇḍta.

⁸ naḍḍum narka jōpne miḍuṅgneke kudurkne āsi tēttor ani tanvaṅg astur

kälkun karum undi veylo mīndsi manval kari kītor. ⁹ ani, “nime badeni āndi?” injer bōyaj pūsi kītor. te “mālka! nana rūtuna āndun. nime nākun karumnor pālevāñdani āndi ani nāva cokoṭ-vāyuṭ sūḍval jimedāri nī poro manta. aden sāti nīva dupaṭi, nā poro jarasi muca”* injer itta.

¹⁰ te bōyaju, “bāyi, bagavantal nīkun āsirvād siyir. nime pahje itteke garibe āyi danevantale āyi ḥiyon sūçsi, tuṅga parndi. batı nime ahan kiymaki. nime nayomina kuṭumbat poro modol tohta dayatunter adik nīva māriyo ad permatun tohcer manti. ¹¹ aden sāti bāyi nime verima. nime itta ad samdo kīnton. nime cokoṭna gun-gān vāle pēđini āndi injer samdirkun ṭāvaye. ¹² nana karumnor pālevāñdana inval karale ānd ani nīkun cokoṭ-vāyuṭ sūḍvana āndun. batı nākun ter karumnor uñđe voror mantor. ¹³ id rātun nime igen man. nīva jimedāri yētantor batalo sakren vōn pūsi kīsi, kari kīnton. undi mōka vōr jimedāri yētveke, nanay nīva jimedāri yētantor injer jīva vāle yehōva bagavantana porođe voṭ vātsi vehcer manton. ujđe mānal vērite, igene narma” injer vehtor. ¹⁴ te ad vōna kālvaday narumta. voron voror

vodke māyvak jur-jur sikaṭi maneken tētta. aske bōyaju, “nime kađataga vāta gosti bōne vehma” injer rūtun saṅga ittor. ¹⁵ ani “nīva koñgu tāra” ittor. ahan ineken ad tārta. te bōyaj sāruñg adliñg vanjiñg kahci gaṭi dohci, tōcustor. aske rūtu caharte malsi sotta.*

rūtu kađatal nayominaga malsi sonval

¹⁶ tanva ātiharena rōn yevta peje rūtun, “nā kōryađi, nime sotta kām batal āta?” injer nayomi pūsi kīta. aske rūtu, tanakun bōyaj batal bahan kīka injer vehtor ad samdo vehta. ¹⁷ “ade āyva vōr, ‘rikam keykne ātiharena rōn sonma’ inji, sāruñg adliñg vanjiñg sītor” injer gir vehta.

¹⁸ aske nayomi, “nā kōryađi, batal bahan jargantayo kare mānal vēri dīra. id gosti nēñdu tivusnal vēri, vōr bōyaj gap-cuk manor” injer rūtun vehta.

bōyaj ani uñđe voror pālevāñdal
4 ad vakatne bōyaju caharta pātakun karum manval parja udval jāgataga uttor. tana vehci mattor vōr cokoṭ-vāyuṭ sūḍval pālevāñdal vāser maneke, “dāda! ige vāsi uda” ittor. te aga sonji uttor. ² vōr utta peje bōyaju ad cahartur daha jank ḫaguk veđilkun gir kēyustor. te vūr vāsi aga utter. ³ aske bōyaj vōr pālevāñdan

* 3:9 cokoṭ-vāyuṭ sūḍval jimedāri yētton injer samdirkun tohan sāti, yūda jātiter marmiñg āneke, novral novrin ihne dupaṭi mucusīntor.

* 3:15 selete “aske bōyaj malsi caharte sottor” injer manta.

saṅga, “mā pālevāṇḍal yelimelekna veylo nayomi mōyab dēsnal malsi vāta. ad nayomi īnke, ‘tanvor mādso yelimelekna bomi vomka’ injer manta. ⁴ iden bārete nīkun gir voḍki arusana injer vicar kīton. ige ucci manvalir vedilkun mune ani vīr samdir mune id bomitun yētka indkite, yēta. undi mōka yēton indkite, nākun veha. ad bomitun yētval hak nī pejey nākune manta” injer vehtor. te vōr pālevāṇḍal, “nanay yētanton” ittor.

⁵ aske bōyaju pālevāṇḍan saṅga, “nayominagaṭal ad bomi yētan nēti, sātor vōr mahalonta bāyko mōyab dēsna rūtun gir nimey tuṅga lāgar. bāriteke ad jāyjatun poro sātor vōna porol rāki kiya lāgar” injer vehtor.

⁶ ad kēnci, vōr pālevāṇḍal, “ahan behete, nana yēta paron. bāriteke nā tōdo puḍtur markna porođe ad āya paro. aden sāti nā badli nimey ad bomita īsatun yēta” injer vehtor.

⁷ tole ijrāyēl jātitaga cuṭal-band tamva tama jāyjatun yētneke āyi, vomneke āyi, voror tanva cepul teñđsi unđe voron siyana. vomta yēttata pūri kiyan sāti ītal rivaj tākser matta. ⁸ aden sāti vōr pālevāṇḍal, “nimey ad bomitun yēta” inji, tanva cepul teñđsi bōyajun sītor. ⁹ aske bōyaj

dañguk veđilkun mune ani aga manvalir samdir saṅga, “nēñđ miraṭe gava mantiṭ. yelimelekna, kiliyonta ani mahalonta samdo jāyjatun nayomina keydal yētton. ¹⁰ sātor vōna porođe jāyjat rāki kiyan sāti, vōna porol kuṭumbataga ani caharta janoba lekatal pāsi vāṭvak manle, nana mahalonta bāyko mōyab dēsna rūtun saṅga pāt ānton. id samdotun nēñđ miraṭe gava mantiṭ” injer vehtor.

^{11–12} ad kēnci aga ucci manvalir veđilk ani ad pāṭaknaga nilsi manvalir parja, “hō! hō! mamoṭe gava mantom. bagavantal yākobnaṅg* bāykok rāhel ani lēyan āsirvād sītāpe, nīva rōn vāta veylon gir vele mari-miyad āyan lāsi āsirvād siyir. yepratiyulkna sagaturgaṭal dan-davlatne bađe māsi betleham cahartaga cokoṭna porol kamay kīnir. bagavantal id ḥiya pēđin hindal nīkun siyval santān, tāmaru ani yūdanor mari peresuna* kuṭumbat dāt bađe māyir” injer itter.

rūtu marin jalma siyval

¹³ te bōyaju rūtun saṅga pāt āsi, tanva rōn vōtor. tān saṅga maneke, bagavantal tān āsirvād sītor. te ad pīte manji, marin jalma sīta. ^{14–15} aske veylok nayomin saṅga, “nīva kōriyad nīkun yēđvir markun ter adik mayate

* 4:11–12 bagavantal yākobna porođun badli kīsi ijrāyēl injer irtor. * 4:11–12 peresu yūdanur marknagaṭal voror āndur ani yākobnor taṅgmari āndur. vōr mađanor mari āyōr bati vōna kuṭumba samdir tādal-tamukun ter adik bađe māta. bōyajnur totturgaṭal peresu voror āndur.

sūdanta. bagavantane ḍagur-pān vāyi bāriteke nīkun taṅgmarin sītor ani vōr nīva mātari-pānda jimedāri yētanur. vōr moḍdal pūro ijrayēl dēsnaga cokoṭna porol kamay kiyir. vōr moḍdal nīkun ānand sīnur ani mātari pānde pōsi kīnur” injer ittaṅg. ¹⁶ aske nayomi vōr moḍdan kōrate yēcci, vōn markiṅg kīser matta.

¹⁷ ājubāju manvalik veylök, “vōr moḍdal nayomin sāṭi puḍtor” inji, vōn obedu * inval porol dostaṅg. vōr

obedu yesayin miytor. yessayi dāvid rājan miytor.

rūtu ani bōyajna vēli

¹⁸ id peresuna kāndānta vēli:
hesrōn peresna kāndāntor.

¹⁹ rāmu hesrōnta kāndāntor.

amminadābu rāmuna kāndāntor.

²⁰ nayasōn amminadābna kāndāntor.
salmān nayasōnda kāndāntor.

²¹ bōyaj salmānta kāndator.
obed bōyajna kāndator.

²² yessayi obedna kāndator.
dāvid yesayina kāndator.

* **4:17** obedu itteke sēva kiyval injer artam

yōna

yōnan bagavantana hukum kēnja vāyval

1 tole bagavantana vacan amitayinor mari yōnan pāve māsi, “nineva inval muke naguđera pāp jāsti āyval nana sūđton. yōna nime tēcci aga sonji, ‘bagavantal id naguđun nāsedam kiyval mantor’ inji, vürkun pacar kīsi veħa” injer hukum sītor. ³batı yōnal bagavantana hukumun kātri kiyvakne vōna carnatal parar āyana inji, urpaṭa yoppeku caharde sottor. ani tārsisne^{*} sonval ḋagur rükatun sūđsi, tikiṭ yēcci pesitor.

vadi-dündade rūka kōnde māyval
⁴aske bagavantal samdurtun poro ḋagur vadi-dündad vāyusītor. ad vadi-dündade bey ḋagur tupān tētta. aden hindal rūka ṭukdeňg āsi, sonval gati vāta. ⁵rūka tākusvalir samdire bey verisi, tamvaňg pēnkun hētu kīser kiliter. vūr rükat halko kiyana inji, rükate vōser manvalik cījkun samdurtaga vadi sīter. aden munene yōnal rükata būđna antartaga sonji, bey narumser mattor. ⁶te rükator kepten vōnga sonji, “rēy jōpliya! nīkun iñke bahan jōp piyta? nime tēcci, nī

pēndun hētu kīm. mōka ad pēnter daya tohtek, maraṭ muđuňgvakne pisa parantat” injer yōnan saňga ittor.

vadi-dündad vāyan sāti kāran

⁷aske rūka tākusvalir tamva tama, “maraṭ ciťing vātsi, id gaňdam bōn hindal vātayo kari kīkaṭ” inji, ciťing vāđteke ciťitaga yōnana porol pesita. ⁸te vūr, “nī hindale id gaňdam vāta? nime batal kām kīnti? nime bagaṭal vāti? nīva bad dēs ānd? nīva bad jāti ānd? iv samdo mākun veħa” injer pūsi kīter. ⁹⁻¹⁰aske vōr, “nana hebri jātitona āndun. samdurtun ani bomitun gađi kītor, vōr svargnaga manval bagavantana bakti kiyvana āndun. bagavantana hukumun kātri kiyvak dusro bāj sonjer manton” injer vürkun vehtor. te vūr uňde adik verisi, “nime iñin bāri kīti?” injer pūsi kīter. ¹¹ad vakatne samdurtaňg helvaňg vadi-dündade bađe māser mattaňg.* yōnan saňga vūr, “iñke av sim-sam dabe māyana itteke, nī sāti mamoṭ batal kiyanyo veħa” injer pūsi kīter. ¹²te “nana kīta tapun hindale, id vadi-dündad vāta. aden sāti nākun tahci, samdurtaga vāta. aske samdur

* 1:3 tārsis itteke iñkeđa spēyin dēs.

* 1:11 av helvan hindal rūka yētun poro poňg-poňg āser matta.

sānt ānta" injer vehtor. ¹³ter batı vür rükatun ḍardite tarle bey kōsid kiter. batı vađi-dündade samdurtaṅg helvaṅg bađe māyval kīneke, rükatun ḍardite tara parmakı.

yōnan samdurta yētaga tahci vāṭval ¹⁴aden sāti vür, "yē bagavanta! mā vinti kēnja! nimey id gaṇḍam vāyusīti. vēr māynal batay tap kiymaki. ter batı vēna paran ṭendantom. iden hindal mā poro kasur vāṭma" injer kiliser, ¹⁵yōnan tahci samdurtaga vāṭter. vāṭnekene samdurtaṅg helvaṅg sim-sam dabe mātaṅg. ¹⁶id sūđsi vürkun bagavantana vere piyta. te bagavantan mok kaṇđi kīsi, baktite tākle goṣṭi sīter. ¹⁷ad vakatne undi ḫagur mīn yōnan miṅgana injer bagavantal tayar irsi mattor. yōnal mūnd dihaṅg mūnd rātk ad mīnda peṭit ropone mattor.

yōnal bagavantan pārtana kiyval
2 ad mīndun ropođal yōnal tanvor bagavantan ihin pārtana kītor, ²"nana id ḫagur gaṇḍamne maneke, nīkun pārtana kīton. nimey nākun javab sīti. nāva jīva sonjer maneke nana nīkun vinanti kīton. te nime nāva vinantitun kēnji. ³nime nākun kōl samdurta ađgnaga vāṭusti. helvaṅg sirmuṭ āsi, nākun nīvaṅg yētaṅg bovriṅg muđustaṅg. ⁴'nīva carnatal nana ṭūṭe māsi

gire, nīva pavitra mandirteke malsi sūđka' injer sōnc kīton. ⁵nākun nēska vāyvak samdurta yēr gēr-pāsi mucta. samdurta jāđi nā taladaga sirmuṭ gūnđe māta. ⁶nana basketke poro vāyvakne darturi tanvaṅg kāvak kehta. samdurtaṅg guṭana ađgun būđ reysi manton inji matton. batı nā bagavanta yehōva nime, nāva jīvatun marantal pisusīti. ⁷nāva jīva bēvos āneke nana nīkun hētu kīton. nīva pavitra mandirtaga nā vinanti yevta. ⁸kām siyoṅg av mürtina bakti kiyvalir nīva permata-dayatun tamva keyde sođusanter. ⁹batı nana nīva ḫagur-pānda pāṭa vārser, nīkun mok kaṇđi kīton. nan kāl karta mokun kaṇđi kiyvakne sonon. nimey baci kiyvani āndi"

injer bagavantan pārtana kītor.

10 aske bagavantal ad mīndun hukum sītor. te ad mīn yōnan ḍardite kaksi vāđta.

bagavantana hukumun yōnal vopval
3 aske bagavantana vacan undundi jōka, "nime tēcci nineva inval muke naguđe sonji, nan nīkun vehta kabuđun aga pacar kīm" injer yōnan kēnja vāta. ³aden sāti yōnal tēcci, bagavantal hukum sīta tīr nineva naguđe sottor. id ḫagur naguđun hinda

bājnal handa bāj vīdāna itteke mūnd rōjk lāgndu. ⁴ yōnal ad nineva naguđun ropo nēngsi, undi diya tākanacor lak tāksi, “uñde cālis rōjkne id nagur sate nās ānta” injer pacar kītor.

nineva naguđer lōkur cuk cuke māyval

⁵ te nineva naguđer yōnal vehta bagavantana gos̄it poro barosa irsi, upas manval dinam ṭari kīter. garib-haribna, bēd-bāv selvak samdire pāpnal maltom inji, tohan sāti pōteñg* gūñdi kīter. ⁶ ad nineva naguđor rājal kēnci tana gir kacurital reysi tana pōñdsi matta ad rājalir pōñdval kapđi kuđusītor ani pōte gūñdi kīsi nīrdun poro uttor. ⁷⁻⁹ utta peje nineva naguđor rājal, “nana ani nāvur mantrir ihin nirnay yēttom: mamoṭ samdir ani janvar gir upase mandana. itteke veylo-māynal ani dōr-janvar batañge tinva unva. samdire tamo kiyvalik karab kāmk suđi kīsi, tamo julmate kiyusvalikun marnga lāgar. veylo-māynalir pōteñg gūñdi kiya lāgar ani janvarkun poro gir pōteñg vāta lāgar. māynalir samdire tamva tan-mande pūro bagavantan vinti kiyana. ihin maraṭ kīteke mōka bagavanl tanakun vāta vele sōñgun kami kīsi mā poro daya tohci mākun nāsedam kiyvak dānur” injer haval dāralir sañga nineva naguđe vehusītor.

¹⁰ ad nineva naguđer tamvañg karab kāmkun suđi kīter. ad sūđsi bagavantal man māryusīsi mune vehtapinay vūrkun nāsedam kiymaki.

yōnan duksa lāgval

4 id sūđsi yōnan bey duksa lāgta ani sōñg ātor. te ihin pārtana kītor: “yē bagavanta! nime daya ani dil-dārtor bagavantani āndi. ani sōñgun vāyyvak perma kiyvani āndi injer tāvay. aden sāti vūrkun nāsedam kiyvak māpi kīnti injer gir nākun tāvay. nā dēsne maneken nana ihin āyar injer sōñc kīsi, nineva naguđun badli tārsis sonle pesiton. ³ yē bagavanta! nākun jaka. bāriteke nana vūrkun vehtapinay jargser sele. aden sāti pisvađun ter sātay nayam” injer bagavantan vinanti kītor. ⁴ ad kēnci bagavantal “nana vūrkun nāsedam kiymaki inji nime sōñgun vāyma” injer vehtor.

vēli ani puđi

⁵ aske yōnal ad naguđa siđayıñg bājneke sonji, aga undi mañđa vātsi, “naguđun batal bahan āntayo sūđka” injer ad dađmite uttor. ⁶ bagavantal yōnan vāta duksa kami kiyān sāti yōnana talat poro dađmi sīnal undi vēlitun pirusi bersusītor. ad vēlitun sūđsi yōnal bey kusi ātor. ⁷ batı dusro nēti bay-bay āneke bagavantal undi puđit tayar irsi mattor. te ad puđi

* 3:5 tole av pōteñg janvarta tōlde ani gore bürane tayar kīndir.

* 3:6 tanva tana bagavantan mune cuđur-pān kīsi dusrurkun tohan sāti nīrdun poro uttor.

vēlitun katri kīta. aske ad vēli vār jūrta.
⁸ kađak yeddi terneke kāsta vađi gir
 siđayiňg rohtor. yōnana taladun yeddi
 lākta. te vōr bēvos āsi, “pisvađun ter
 sātay nayam” ittor. ⁹ aske bagavantal,
 “id vēlitun hindal gir nime bāri sōňgun
 vāti?” injer yōnan pūsi kītor. te yōnal
 “hō! nākun sāyana acor sōňg vāta”
 ittor. ¹⁰ batı bagavantal “nime kasṭam

kiymaki ani ad vēlitun pōsi gir kiymaki.
 undi rātne pućsi bersi undi dihaten
 vār jūrta id vēlitune randi kīser manti.
¹¹ te, tap-vop kare māyo vūr undi lāk
 vīsa hajarkun ter adik māndi ani samdi
 dōr-janvarkne manval nineva inval
 muke naguđa gostitun bārete, nana
 bacor randi dosa lāgar?” injer yōnan
 saňga ittor.

gōṇđi bāsata id pūna niyamun bārete

mune vehval gosti

**bāsa inval māynan
bagavantal sīta inam ānd**

asal bāsa itteke batal? narimankalir voron voror tamva manda ani dilta ani үnde bade samacārtun gostina rūpne artam ānal vehval seleke lihi kīsi manvađun bāsa inter. id bāsa gostine itteke bad gosti baga väyana inval väkyamna rūpun piysi, kālamun piysi tayar āsi mandanta. ītal bāsa kīnekene id kalitaga narimankal samdo jāti-janvarknagaṭal alag ani ḳagur-pānde mantor. id bāsaye māynalira muke gun āndu. iden hindale māynana jāti, rīti-rivaj, kāydaṅg-kānunk ani mān-pānde tākval id duniyateturkun kare mānta.

bāsa bagaṭal vāta? bagavantal id kalitun bey sōba gađi kītor. bahan itteke, tīr-tīrknaṅg marakne, raṅg-raṅgnaṅg puṅgakne, dusro-dusro janvarte, dusro-dusrok jātine ani bāsane tayar kītor. bāriteke iħin vele tīrk matteke, bagavantan cokoṭ läganta. aden sāti bagavantale iv samdo bāsana varamun duniyatetur māynalirkun sītor. māynana putgađmi bagavantanāl ātapinay, bāsana putgađmi gir bagavantanale āta.

bāsata udes batal? id duniyataga manval har undi bāsatun mān puṭana ani ad bāsatun bārete dihante pariksa kīsi kariyana. id bāsa vaḍkval parja icur-icur maruṅgsi, tān būle māyvak manle, rāki kīsi irana. namunatun bahan itteke, mā kōya seleke gōṇđi gostin diksaranina rūpne, mā kōya bāsatun pustakna rūpne cāpi kīsi irana. ahne pāṭane rūpne ani sinimana rūpne gir tayar kīsi rāki kiyana.

kōyane seleke gōṇđi bāsate baybil bāri mandana? har voron bāsatun vāci kiyval ani lihi kiyval hak manta. har voron satemun kari kiyval ani artam kiyval hak manta. tanakun ištām vāta adenaga barosa irle har voron hak manta. duniyataga manval har voron gir bagavantan bāreta kabuđun vāci kiyval ani kēnjavada hak manta. ani tamva sāti manval ad kabur kēnci, man-diltaga sōnc kiyval jurat manta. bagavantal mā sāti batal kītor ani batal tayar kīsi irtor invađun bārete maraṭ iñke vēri mā bāsate vāci kiymaki. bagavantal mā samdirkun batal vehcer mantor inval kari kiyan sātine, iden kōyane lihi kiyval jargta. id tīrde vōr bagavantan kari kīsi, vōn bārete

samje māsi, maraṭ vōna sēva barobar tarikate kiyana injerente, id muke kām kiyval jargta.

baybil itteke asal batal āndu?
 bagavantale tanvaṅg vacank ani hukumk manval id grantun tanvur pravaktalirkun ani baktalirkun vehci lihi kiyustor. vīr lihi kiyvalir samdir gir āsiya, āprika ani yūrap invalik mūnd kāndalknaṅg, dusrok-dusrok dēsalknaga ani dusrok dusrok piḍinaga bagavantal hukum sīta tīr vīr lihi kīter. vīr samdir lag-bag cālis jank matter. vūr iden pandra nuhk sālk yēsu parbu puṭvak maneke ani, yēsu parbu puṭṭa peje undi nūr sālkun ropo lihi kīter. itteke pūro sōda nuhk sālk id baybil grantnaṅg pustak lihi kiyval jargta. idenaga pūro sāt sāruṅg pustak mantaṅg. idenaga rāṇḍ bāgalk mantaṅg: modoḍa bāgamun paḍana niyam inter ani reñdava bāgamun pūna niyam inter. bati id grantnaga sirip reñdava bāgam kōyane anuvād kīsi manta. modoḍa bāgam uṇḍe gir pūro anuvād āyle manta.

ad toleta grant iñke manvalir mā kōyturaṅg nēki-badin bahan lāgsi manta? kōya darmataga tottale sēsanaṅg arpanaṅg ani bakrana balidān siyvalik nēki-badiṅg tākser mantaṅg. iv samdo tīrknaṅg balidān mākun suk-sāntne irana ani mukti puṭana injer har sāl kīser mandantaṭ, bati bagavantal mā samdir sātī

kēpat kēpat av nēki-badiṅg kiyvakne undiy jōka tanvor marin balidān sītor. id balidāntun hindal mākun svargnaga mukti puṭanta. maraṭ vōr bagavantanur mari-miyad āntaṭ, id balidānta gos̄itun sōnc kīteke, bagavantal mākun bacoro lād ani perma kīser mantor inval kare mānta. bagavantal pūro kalitun gađi kītor. tāṅga manle narimankalir āyvalir mākun gađi kītor. ani nākun hētu kīser, nāva pārtana-vinti kīmṭ injer vehtor. aden sātī bagavantana gos̄ti duniyataga manvalir samdir sātī, har gaṭka kāmi siyval āndu. te id grantna jurat mā kōytur sātī gir vele manta. bagavantana gos̄itaga manval satem piḍinaṅg piḍiṅg mārivakne undi tīr manval āndu. ani vōr bagavantal mākun sīta vägdan basken tōd-mōd kiyor. id grantnaga bagavantal mākun mukti siyle vopnal, duniyat ropo maraṭ bahan pisana invalik bagavantanaṅg gos̄iṅg mantaṅg.

vōr bagavantan bahan kari kiyana:

- bagavantana udes:*** bagavantal nīkun vele lād kīser mantor. vōr undi udesun sātī nīvur aval-bābona pīṭe nīkun jalma āyustor. nime vōr bagavantan kari kīsi, vōn saṅga basket mīre māsi mandana invale vōna udes āndu. iden bārete, “bagavantal duniyateturkun bey lād kīta kādki, tanvor

vorore manval marin id
darturitaga sāri kītor. vōn
poro barosa irval har voror
nāsedam āyvakne, vūrkun
baskeṭ gir pisval jīva puṭana
injerente ihin kītor" injer id
grantna XYZ pējitagā manta
(yōhan 3:16).

2. *parjat ani bagavantan naḍḍum*

manval aḍcand: har voror
bagavantan kari kīsi, vōn
saṅga baskeṭ mīre māsi
mandana inval vōna cokoṭna
udes manta. bati māynalir
bōna sari vōr sonjer manter.
ani vōr bagavantal nēmi
kīta kānun tīr piser selur.
ihin bagavantan ulṭa āsi
pisvaḍun pāp injer kēyanter.
id pāp mākun ani bagavantan
pāki kīsi vāḍta. vōn saṅga
mīre māsi manvakne ani
lāgi-bāgi selvakne kīta. id pāp
bagavantan karum basken
sonvakne narimankan aḍcand
āsi nilanta ani samdir poro
maranta siksa tacī vāṭanta.
bāriteke,

"niyatnor voror gir selor!
niyatnaṅg sarin bārete voror
gir artam kiyor!
bagavantan mahkval voror gir selor!
samdire sari bahke māsi,

batatune kāmi siyvak āter"
injer id grantna XYZ pējitagā
manta (rōma 3:10-12).

3. *ad aḍcandun vīḍusval*

bagavantana pilan:
māvaṅg batatune kāmi
siyoṅg av kōsidkne maraṭ
bagavantanaga sonda parvaṭ.
aden sāti bagavantale māvaṅg
pāpkun barpur kanḍi kiyvaḍun
tayar kītor. bahan itteke,
māynan ani bagavantan
naḍḍum aḍḍam āsi manval
pāpun tenḍsi vāṭlene, yēsu
kiristun id kalitaga rohtor.
iden bārete,

"niyatnor kiristu,
bagad-nyatnur āyvalir
māvaṅg pāpkun piysi, siksa
bōge mātor. ani mākun
bagavantanaga karum tarle,
undi jōka mēndoḍa rūpne
maran ātor" injer id grantna
XYZ pējitagā manta (1va
pēturu 3:18).

anuvād kiyval tarika:

**mā kōyane id grant baven ādar kīsi
anuvād kiyval jargta?** dusro dusro
bāsane lihi kītaṅg baybilkuṇ vāci kīsi,
aven artam kīsi, maraṭ samdir samje
māyval mā kōya bāsate lihi kiyval
jargta. acore āyva, baske-baskete
dusrok bāsanaṅg baybilknaga bade

undi gostīta tēda manduyo aske, grīku seleke hebri bāsata baybil gir sūçsi, adena artamun piysi lihi kiyval jargta.
ihiñ lihi kīta anuvād baccor vēri nama parnal manta?

1. anuvād būr kīter? anuvād

kiyval siksān sāruñg sālk kīsi, anuvādnāñg niyamkun karisi manvalir mā kōytur iden anuvād kīter.

2. id anuvādun būr cekiñg kīter?

baybil guyantaga ani anuvād kiyvađaga vele anubav manvalir cekiñg kīter. vūr bahan kīter itteke, baybilta har pustakun, har adyāytun ani har vacantun dihante vāci kīter. ani av vacanknaga taptañg-cuktañg gostin cekiñg kīsi sudri kiyuster.

3. kōyane anuvād kīta baybiltun tamva samājnaga vāđakam kīyle būr vopter? samdo

tīrknañg cekiñg āta peje gir, gōñdi anuvādna kamiñtir āyvalir mamoñ anuvād kīta ad har pustakun dihante vāci kīsi, mā kōya rivajun piysi uñđe jarasi sudri kītom ani mā kōya seleke, gōñdi samājnaga vāđakam kīyle gir voptom.

dusrok bāsana baybiltagañl id kōyane anuvād kīta baybil bahan tēda manta?

modoña baybil lihi kīta bāsatun (itteke hebri, arāmik ani grīku) vūr tottur bahante artam kītero, ahne id gañkate vāci kiyvalir gir samje māyana invale anuvād kiyvađa muke udes āndu. nēta divosne vāđakam kiyval bāsate baybil lihi kīta kāđki, har voror vāci kiyvan seleke kēñvan artam ānta. har bāsata vyākaran ani nirmān alag mandanta. iden hindal, dusrok bāsanaga matta tīr goşitun gostī anuvād kīteke, tole lihi kītañg av vele udesk urpañiñ-tirpañiñ āntañg. aske vāci kiyvalirkun seleke, kēñvalirkun adenaga manval karal artam samje māyo. tān uñđe voror samji kīsi veha lāgar. ītal paresan manva injer ani, vāci kiyval har voron gir cokoñ artam āyana injer, mamoñ goşitun gostī anuvād kiyvakne har undi bāgamna artamun anuvād kīyle kōsid kītom.

kahi jōkañg anuvādnaga artam vāyan sāti dusrok dusrok goştiñg vāpri kītom. ani av jāganaga vāđakam kiyvalik goşin vacanta nambartun piysi pējítaga būđ lihi kīsi mandantañg. namunat: mattayi 16:24 “tanva taklibun tana sōsi kīser” injer kōyane manta. batī grīku bāsate, “modun kānci tākana” injer mandanta. modun kāñval itteke, taklib bōge māyval ani maran āyval.

kahi bāgamknaga kōyane artam barobar vāyan sāti, kahitañg vacankun

mīri kīsi lihi kītom. [3-5](#) id tīrde rāṇd seleke adik vacankun mīri kīteke, munetaṅg peje ani pejeṭaṅg mune vacankun lihi kīteke, vāci kiyvalirkun vele cokoṭ samje mānta.

modoḍa bāsata baybiltun dusro bāsate anuvād kiyvalir būre gir āyi adenaga matta tīr artamun barpur (nūṭun nūr partisat) anuvād kiya parur. iden kari kīsi, mamoṭ gir bagavantan vele pārtana-vinti kīser, anuvād kiyle budi-giyantun talkser, mā kōya-kōyturkun bagavantana vacan bacoro kāya-kastam kīsi andustom. iñke māva pārtana batal itteke, māvur veletir lōkur id kali gađi kiyval ani mā jīvator mālkal āyval bagavantana vacantun artam kiyana, nammana ani vōnor mari āyval yēsu kiristunaga barosa irana. bāriteke bagavantana sate sari-māragnal ani vacantal bahke māsi sari būle māsi manvalir mā sāṭi,

tanvor mari yēsu kiristun rohci, vōna pavitra netuḍa ani jīvata arpana siyustor. ani vōr yēsuna jalma āyvak maneke, lihi kiyustaṅg grantknaga matta tīr tirisi vōn mūnd rōjkne bagavantal nēñdustor. vōnga bōrte barosa irantero, vōn mukti puṭanta. iden bārete,

“vēr yēsuna poroḍun suṭi kīsi, darturit poro manvalira bōnay porol mākun baci kiya paro” injer id grantna XYZ pējītaga manta (apo. kā. 4:12). ani үnde undi jäga,

“yēsu parbuye mā mālkal āndur injer mā toḍde vopsi, bagavantal vōn marantal nēñdustor injer, mā diltaga barosa kīteken, maraṭ bace mānta” injer id grantna XYZ pējītaga manta (rōma 10:9).

gōṇdi anuvād kamiṭi

pilemōn

pilemōntun lihi kīta ciṭi

ciṭitun bāreta gosti

lihi kītona porol: pavlu

lihi kīta sāl: kiristu sakam lag-bag sāt sāldaga lihi kiyval jargta.

muke gosti: pavlu jēldaga maneke id ciṭi lihi kītor. pilemōntur dāsirgaṭal onesīmon inval dāsi-māynal parar āsi, pavlu manval jāgataga vātor. pavlu yēsun bāreta cokoṭna kabur vōn vehtor. aske vōr onesīm yēsun poro barosa irtor. te iñke pavlu onesīmontun vōnor mālkanaga sāri kīser mantor. onesīmon itteke, 'pāyda siyval' injer artam. iden mune onesīmon pilemōnta kāmun cukdi kiyval āsi mattor. batı iñke bagavantana permata-dayate pavlun, pilemōntun ani vīrgaṭal ter yēsu parbunte vele pāyda siyval ātor. onesīmontun māpi kīsi, kāmnaga malsi yētana injer pilemōntun, id ciṭi pavlu lihi kītor.

pile

daṇḍosk

1 mā saṅga kām kiyval lādnor
pilemōntun, appiya bāyin, sipāyin
dāt manval arkipun ani mīva rōn mīre
māyval carcirur^{*} samdir sāti, pavlu
invana id ciṭi lihi kīser manton. nana
ani mā tamun dāt manval timoti, yēsu
kiristuna cokoṭna kabudun pacar kīta
kāḍki, jēltaga arsi mantom.³ mā bābo
bagavantal ani yēsu kiristu parbu
mīkun *permata-daya* ani sānti siyir!

pārtana ani danevād

⁴ nana baskete nī sāti pārtana kīntono,
aske nī bārete bagavantan danevād
vehcer mandanton.⁵ bāriteke, nīkun
yēsu parbun poro manval barosa ani

yēsunur baktalir poro tohval nīva lād
ani permata-dayatun bārete nana
kēnjton.⁶ maraṭ undi tīrda barosatur
āta kāḍki, yēsu kiristunaṅ samdi
āsirvādkun bārete, nīva giyan ad
barosatun hindal, bađe māyana injer
pārtana kīnton.⁷ yē dāda! pavitra
yēsunur baktalirkun lādde vele madat
kīsi, vūrkun ānand sīti. id gosti nāva
diltun gaṭi-dīrya sīsi, vele ānand sīta.

onesīmon sāti vinanti kiyval

⁸ nime kiyvalik kāmkun bārete yēsu
kiristuna porođe hukum sīnal nākun
adikār manta.⁹ batı vedil māynanal
āyval pavluna yēsu kiristun sāti jēl
bōge māser, nīkun permate kōrser

* 1:1-2 undi saṅgam āsi manvalir yēsunur baktiştir.

manton. ¹⁰ onesīmontun poro nime daya tohana injer, nīkun vinanti kīser manton. nana jēldaga arsi maneke, vōr onesīmon parbunor baktal āta kādqki, nā tōdo puṭtor marin dāt mantor. ¹¹ iden mune nīkun vēn hindal batay pāyda puṭmaki. batī iñke vēn hindal nīkun ani nākun ivirkunte pāyda manta.

¹² pilemōnu! iñke nāva taḍakitun mōdi manval onesīmontun nihga sāri kīser manton. ¹³ nime modol nākun bahan madat kītiyo, ahne cokoṭna kabur vehvaḍun hindal, jēldaga arsi manval nākun, iñke vēr onesīmon gir madat kiyana inval ica matta. ¹⁴ batī nīva hukum selva nana batay kiya paron. undi mōka id cokoṭna madat nākun kīka indkite, nāva julmate āyva nīva ica matta tīre kīm, injer kōrser manton. ¹⁵ onesīmon kahi rōjki nihgaṭal pāke māsi mattor. basket gire svargnaga nī saṅga mandan sātine, ihin jartayo batalo. ¹⁶ vōr iñke sirip nīvor dāsi māynale āyo batī, kiristun namtor mā barobartor lādnor baktal āndur. yēsu parbun hindal onesīmon nākun ter vele karumnor āndur inji samje mām. ¹⁷ te nime nākun bagavantana sēvataga nī barobar

manval īsa dāran dāt samje mākite, nākun karum kītape onesīmon gir karum kīm. ¹⁸ vēr nihga batay tap tuṅgsi mandanur seleke batay bāki mandanurte, nāva porođe lihi kīsi ira. ¹⁹ 'nanay ad bākitun kaṇḍi kīnton' injer pavlu invana nanay id gostitun kud lihi kīser manton. batī nime nīva pisval pūro jinganita nākun bāki manti injer nana hētu kiyval jurat sele. ²⁰ aden sāti parbun namtor nā tōdo puṭtor tamun dāt, yēsu kiristun sāti nākun id madat kīsi, nāva ditta icatun pūri kīm. ²¹ nīva mān-maryadatun poro nākun barosa manta. nana talkta aden ter adik kīnti, injer nākun tāvaye. aden sātine, id ciṭi nīkun lihi kīser manton.

²² uṇde undi gosti batal itteke, vertalir sāti manval kamratun nā sāti tayar kīsi ira. nīvaṅg pārtanaṅg kēnci, bagavantal nākun nihga sāri kiyle vopmađ mandar injer āsate sūđser manton.

²³ yēsu kiristun sāti nā barobar jēldaga arsi manval epaprāl nīkun daṇđos vehcer mantor. ²⁴ nā saṅga kām kiyvalir mārku, aristarku, dēmal ani lūkal gire nīkun daṇđos vehcer manter. ²⁵ yēsu kiristu parbuna permata-daya mīvaṅg ātman sāt mani.

yākob

yākob lihi kīta ciṭi

id ciṭitun bāreta gosti

lihi kītona porol: yākob

lihi kīta sāl: kiristu sakam lag-bag cālis siyunalte panas sālkun naḍḍum lihi kiyval jargta.

muke gosti: ad gaṭkate yākob inval porol veletirkun matta. vīrgaṭal vēr yākob yēsunor tamur āndur. yēsu pisi maneke, vēr yākob vōnga barosa irmaki batı, sāsi-nēṇḍta peje, vōr yēsu karalen bagavantanor mari āndur injer sūḍsi, kari kīsi barosa irtor.

maraṭ taklibknaṅg pariksan vōrci mune tākteke, bagavantan poro karal barosa manta inval dusrurkun kare mānta. carcitur saṅga ani bahiḍur lōkur saṅga manval tarika sūḍsi, karal barosatun bārete kari kiya vaco. kiyvalik kāmk ani vaḍkvalik gostin hindal, karal barosa manta ki sele injer mākun kare mānta. karal barosatun bahan kari kiyanā invaḍun bārete id ciṭitaga manta.

1 bagavantal ani yēsu kiristu
parbunor sēvkal yākobna āndun.
duniya pūro pagre māsi manvalir
bagavantanur baktalirkun* daṇḍos
dosi, id ciṭi lihi kīser manton.

barosa ani budi-giyan

2-3 nāvur dādalir-bāyikni! mīkun
taklibk ani duksaṅg vāteke gir miraṭ
vele ānandne maṇṭ, barosate av
taklibk ani duksan meysi mune
sotteke, mīkun uṇḍe icur vōrcval gun
abbanta injer mīkun tāvaye. ⁴ miraṭ
vōrcval guntaga bađe māsi gaṭ āteken,

cokoṭe barosataga gaṭ āser bē-kasur
vālir āya parantit.

⁵ miḥgaṭal bōne budi-giyan selveke
vōr bagavantan kōrana. ahan kōrtor
vōn, rāṅgi siyvakne kōrtatun ter
adik siyval bagavantal āndur. ⁶ batı
bagavantan kōrneke, sīntoro siyoro
injer anumānamna barosate talkmat.
anumānamne talkval samdurtaṅg
helvaṅg bahan vađide tēdantaṅgo
ahan mandantor. ⁷⁻⁸ ātor raṇḍ tīrkne
sōnc kiyval māynal tanva sardaga
basken barobar tāka paror. aden sāti

* **1:1 bagavantanur baktalirkun:** itteke, bāra kāndanur yūdulkna jātitur lōkur injer grīku bāsate manta.

parbunagaṭal tanakun uñde batay
puṭmađ mandar injer ātor āsa kiyva.

garib ani danevantal

⁹ garib baktalir tamakun bagavantal
sīta ḍagur-pāndun piysi, ānandne
manda lāgar. ¹⁰ bati danevantalir
baktalir tamakun bagavantal sīta
cuḍur-pāndun piysi, ānandne manda
lāgar. bāriteke vür gir jāđita puṅgađun
dāt sāya lāgar. ¹¹ pōđd pesiyanta,
ad yedite jāđi vatanta inval mākun
ṭāvaye. jāđi puṅgađa sōbata rūp
karab ānta. ahne danevantalir baktalir
gir tamvaṅg kāmk kīser, maneken
nāseđam ānter.

karab gunk bagavantal vāyoṅg
¹² duksaṅg vāneke aven vōrci meysi,
mune sonvalir baktalir āsirvād
yētanter. tanakun perma kiyvalirkun
bagavantal vāgdan sītor ad jīvata
kiriṭ^{*} duksaṅg vāneke, barosataga gaṭ
nilturkun puṭanta. ¹³ bōnay āyi kasur
kiyan sāti man vitteke, bagavantale
nāva mandun vituser mantor injer
inva. bāriteke bagavantal tanva
mandun kasur kiyan sāti vitusor ani
mīva mandun ātal budi puṭusor. ¹⁴ bati
har māynal tanva kasur kiyana inval
budite, niyatun bahke māsi karabna
āsataga kōnde māntor. ¹⁵ ātal karabna
āsa piṇḍamun dāt bađe māsi, pāp

invađun jalma sīnta. ad pāp bersanacor
bersi, ātmata sāvdun jalma sīnta.

¹⁶ nāvur lāđnur dādalir-bāyikni!

miraṭ pase māymaṭ. ¹⁷ har undi
cokoṭna ani pūro barpur väle vastu,
svargnaga manval bagavantal
vāser manta. vōre bābo hābađaga
vēđci siyalikun nivđi kītor. av
vastuna vēđcīte dađmi māriyanta,
bati bagavantal basketke māriyor.
¹⁸ bagavantal tanva sate gos̄itun
hindal tana nivđi kīta kalitaga maraṭ
paṇṭata modođa īsatun dāt^{*} mandana
injer miytor.

sate gos̄itun kēnci ad

gos̄ti tīr kām kiyval

¹⁹ nāvur lāđnur dādalir-bāyikni! id
gos̄itun kari kīmṭ. har māynal kēnjle
tayar mandana ani vađkneke sōnc kīsi
jōksi vađkana. veyne sōṅgun vāyva.
²⁰ bāriteke māynana sōṅg bagavantal
ica kiyval, niyatna sari tākusa
paro. ²¹ aden sātine mihga manval
karab-pāndun ani bagađ-niyatun
suṭi kīsi tākaṭ. mīva man-diltun ropo
bagavantal irta ad gos̄itun piysi tākaṭ.
id gos̄ti mīkun bacı kiya paranta.

²² bagavantana vacan sirip kēnjvale
āyo batı, ad vacan vehta tīr tākana.
ahan tākveke mīva miraṭ mōsem
kītur āntiṭ. ²³⁻²⁴ bagavantana gos̄ti

* **1:12** jīvata kiriṭ itteke svargnaga basket manval jīva seleke mōksem.

* **1:18** yūdulk paṇđusta paṇṭata modođa īsa bagavantanay ānd.

kēnci, ad gosti tīr kiyor vōr māynal ārsataga tanva mokom sūđsi, tana bahan mantoro inval bahri sonji, yențane maruńgvan dāt mandantor. ²⁵ batı bagavantana vacantun dihante sūđteke tānga batay kami sele. parjatun ad mōkđo suți kiyusa paranta. aden sāti bōrte māynal ad vacantun kēnci, ad vehta tīr kīntoro, ad vacantun vōr basken marngor. batı ad vehta tīr pisantor. ātor māynal bad kām kīteke gir bagavantal vōn āsirvād sīntor. ²⁶ bōrte tanva tanay baktana injer vehcer, tanva venjeđun jarabne ira paroro, vōr tanva tanakun mōsem kiyval āntor. vōna bakti batatune kāmi siyo. ²⁷ rānde veylokun ani pōsați mari-miyađun taklib maneke, vürkun madat kiyval baktitune bagavantal körser mantor. ahne id duniyata pāp tanakun tuñđvakne suduđ manval baktitun gir bagavantal körser mantor. ihiń kalti selvakne manval baktiye karal bakti ānd.

cuđur-pānde sūđva

2 nāvur dādalir-bāyikni! maymate jaga jaga miđcer manval, yēsu kiristu parbun poro barosa irvalir mirađ, bōne bēd-bāvte sūđmađ. ² namunatun voror māynal sōnetāňg mudaňg ani bāritaňg kapđiňg kersi ani unde voror mākđe mātaňg kapđiňg kersi, mirađ *mīre māyval rōtaga* vāter

iňtu. ³⁻⁴ aske mirađ bāritaňg kapđiňg kersi saje māsi vāton saňga, "dāda! nime id cokođna kursitaga uda" injer vehci, garibun saňga, "nime aga nila seleke ige būđ uda" injer vehteke, mirađ bēd-bāv tohci, karab budite tasva kītur āntiň.

⁵ nāvur lāđnur dādalir-bāyikni! id gosti kēnjađ. iden munen tanakun permeate bakti kiyvalirkun tanva rāj sīnton injer bagavantal vāgdan sītor. aden sāti bagavantale duniyatara naduđun mune garib manvalirkun barosataga danevantalir kīntor. ani vōre tanva rājna īsa yētana injer vürkun nēmi kītor. ⁶ mirađ vīr garib lōkura hijat vōser mantiň. batı mī poro adikār tākuser, mīkun kōtknaga* havli kiyvalir vīr danevantalire āndir ki ayur? oho, vīre āndir! ⁷ mirađ bakti kiyval kiristuna cokođna porođun rehcī vadķvalir vīre danevantalir āndir ki ayur? oho, vīre āndir!

⁸ "nīva nīkun perma kītape nī āju-bājuturkun gir perma kiyana" inval *darma-grantna* muke hukumun mirađ piysi tākteke, ad cokođnay gosti ānd. ⁹ batı undi mōka mirađ bēd-bāv tohkiňte, darmata kānuntaňg hukumkun piysi bayman āsi pāpir āntiň. ¹⁰ bāriteke bōre āyi ad kānuntaga manvalik samdo hukumkun piysi tākser, undi hukumun tūti kīsi tākteke

* 2:6 seleke pancadknaga.

gir, vōr pūro darmata kānuntaṅg hukumkun piysi tākmaki inval badnam āntor. ¹¹bāriteke “pīr kiyva” injer vehtor vōre, “bōnay jīva gir yētva” injer vehtor. aden sāti voror māynal pīr kiyveke gir undi mōka bōnay jīva yētteke, vōr ad kānuntaṅg hukumkun bayman āsi tāktor āntor.

¹²aden sāti mākun mōkđo suṭi kiyval kānuntun piysi, vadktatun hindal ani kām kītatun hindal bagavantal tasva kiyval mantor injer dihante tākana. ¹³bāriteke dusrur poro daya tohur vūrkun bagavantal tasva kīneke, vūr poro gir daya tohor. bati bürte dusrur poro daya tohantero, bagavantal tasva kiyan nēti vūr vele santos ani ānandne mandanter.

barosa ani kām kīsi tohval

¹⁴nāvur dādalir-bāyikni! “nākun yēsu kiristun poro barosa manta” injer voror māynal vehtor iñtu bati, ad barosa matta tīr kām kiyveke, ātal barosa batatune kāmi siyo. ātal barosa māynan baci kiya paranta ki batal? baci kiya paro. ¹⁵namunatun voror dādale āyi, seleke undi bāiy āyi, tinle tiñdi selvak seleke, pōṇḍle kapđiṅg selvak matter iñt. ¹⁶aske miraṭ vōr dādan seleke, ad bāyin batay madat kiyvakne, vūr saṅga, “sāntite sonji, peṭimēn tiñtu ani mēndol-men kapđiṅg pōṇḍat. aske mīkun garmi vānta. iv samdo mīkun bagavantal sīntor” injer sirip göstinen vehteke

batay pāyda puṭo. ¹⁷ade tīrde barosa manta injer vehci, barosa matta tīr kām kiyveke gir ātal barosa vonṭari āsi sānta.

¹⁸bati namunatun bōre nā saṅga, ‘nākun yēsun poro barosa manta’ indanurte, aske nana, ‘nāva barosatun cokoṭnaṅg kāmk kīsi tohanton’ injer vōn vehci, ‘nīva barosatun kām kiyvakne toha parki ki batal?’ injer pūsi kīnton. ¹⁹bagavantal vorore mantor injer nime barosa kiyval cokoṭe bati, batal pāyda? ahan bütk gire barosa kīser, verisi tara tara āser mantaṅg.

²⁰ehe pisati! kām kīsi tohvakne manval barosa batatune kāmi siyo invađun gava pahje ki batal? ²¹mā tottor bābo abrāhamun hētu kīm. vōr tanvor mari isakun balidān siyval bovat poro bali siyle ānekete, bagavantal vōna kāryatun sūđsi, vōn niyatnor injer voptor ki sele? ²²vōna barosatun keyde kīsi tohval miraṭ kari kīntiṭ ki sele? vōr tanva barosa bātal inval keyde tohtor. ²³“abrāham bagavantan poro barosa irtor. aden hindale vōn niyatnor inji bagavantal voptor” inval darma-grantna vacan pūre māta. ad tarikate abrāhamun bagavantanor söptal inval porol vāta. ²⁴id sūđsi, māynal sirip tanva barosatun hindal āyo bati, tanvaṅg kāmkun hindale, niyatnor injer bagavantal voptor inval miraṭ kari kīntiṭ.

²⁵ ade tīrde, rāhabu[#] inval lanje veylo ijrayēl dēsnur kabriyalirkun tanva rōn makusi, samdo mān-maryada kīsi dusro sariy sāri kīta. ad cokoṭna kāmun hindal, 'niyatna veylo' injer bagavantal voptor. ²⁶ bahante paran sele ad mēndol sāta lekate vāntayo, ahne cokoṭna kām kīsi tohur vūra barosa gire sāta lekaten vānta.

mīva venjedūn jarabne manal karusat

3 nāvur dādalir-bāyikniṭ! mihgaṭal veletir bōda vehvalir āymaṭ. bāriteke bōda vehvalir mākun vele kaṭinta tasva mandanta inval mīkun tāvaye. ² maraṭ samdir gire bacōṅgo galting kīntaṭ. tana vaḍkvalik gostiṇaga undi gir tap kiyor vōr barpur gun vāle māynal āntor. ātor māynal tanva pūro mēndodun jarabne ira parantor. ³ maraṭ tākusta tīr tākana ani māva jarabne mandana injerente kōndan^{*} vēsuni dohantaṭ. ⁴ ahne ḍagur rūkata namuna yētteke gir, bey jōrte vađi vāsi tān durser vōnta. batī tān tākusval māynal ad rūkatun peje manval cuḍusi kaṭetun^{*} tirusteke, tana bēke sondana itteke hake tān malusa parantor. ⁵ ahne venjer māva mēndodaga cuḍusi bāgam ānd. batī ad bey ḍaguk ḍaguk

gostiṇg vaḍkanta. ade tīrde, cuḍusi mingul ḍagur kēdatun bacor-bahan duṇḍusantayo sōnc kīmṭ.

⁶ māva venjer gire undi taḍmit dātnay ānd. karabne ninci manval māva mēndoḍaga undi bāgam āsi manta. ad venjer karabun pūro mēndoḍaga pagri kīsi, māynana jinganitun taḍmit dāt lāvi kīnta. ahan lāvi kiyval saktitun ad venjer pātaḍtal^{*} yētanta.

⁷ samdi janvarkun, piṭe-puraḍun, purg-busitun, samdurtaga manvalik jivras samdotun iden mune ani īnke gir māynal jarabne irseren mantor. ⁸ batī venjedūn īnke vēri bōre tanva jarabne ira parmakī. ad venjer jīva teñḍval vikne ninci avivakne karab kīseren mandanta.

⁹ id venjedūn maraṭ parbu āyval bābo bagavantan ḍagur-pān sīntaṭ. ide venjede bagavantana rūpne puṭtor māynan sāpena sīntaṭ. ¹⁰ āsirvād ani sāpena undiy toḍdal bahri vāser mantaṅg. nāvur dādalir-bāyikniṭ! ahan maraṭ manva. ¹¹ sovor yēr ani cokoṭna yēr basketke undi jalatal pūṭe māyoṅg. ¹² nāvur dādalir-bāyikniṭ! anjuri maratun marka paṇḍiṅg^{*} basketke sādoṅg. ahne āṅgur vēlitun

yāko

* 3:3 grīku bāsate ihiñ lihi kīsi manta: kōḍata muskuritun lagam dohantaṭ. * 3:4 telugute ad cuḍusi kaṭetun 'cukkāni' inter. * 3:6 pātaḍtal: seleke saytandal injer mandanta.

* 3:12 grīku bāsate oliva paṇḍiṅg injer manta.

2:25 yehōsuva 2:11

anjuri pañdiṅg basketke sādoṅg. ade tarikate, sovor yēta jalatal cokoṭna yēr pūte māyo.

budi-giyan vālir

¹³ budi-giyan vālir ani samajdārk mīropo bōre manter ki? ahan matteke vūr sate-pānde tākser, budi-giyan sīta ad cuđur-pāndun piysi, vūraṅg kāryan tohaṭ inṭ. ¹⁴ undi mōka mīva diltaga kuṭa kuṭa ani lālsal gunte manji, ḏaguk ḏaguk gosṭiṅg vehcer satun makusiyamat. ¹⁵ mihga manval ītal budi-giyan svargnal reysi väymaki. id mīkun duniyatāl vāta budi-giyan ānd. ītađaga bāv-bakti sele. id saytanda budi-giyan ānd. ¹⁶ bahan itteke bagate kuṭa kuṭa ani lālsalik gunk mandantaṅgo, aga jagadaṅg lolīṅg ani samdo türknaṅg karab kāmk mandantaṅg.

¹⁷ bati svargnal väyval budi-giyan vele pavitra ānd. ad budi-giyan sāntitun perma kīnta. ad bōne batay invak sādu āsi mandanta. ad budi-giyan vehta tīr kēnjanta ani dayate sūḍanta. ani ad cokoṭnaṅg kāmk kīser bēd-bāv tohvak mandanta. ad budi-giyan satemun piysi tākanta. ¹⁸ sate-pānde ani sāntite tākvalir

yāko

ad vijatun vīcci, satna ani sāntita pañtatun koyanter.

bagavantan karum varat

4 mihga jagdaṅg ani lađeyk batatun hindal jargser mantaṅg? mīva diltaga puṭvalik āsan unditun undi arsi väyva sonjine iv jargser mantaṅg. ² miraṭ āsa kīkiṭ batı, ad mīkun puṭo. ad kuṭa kuṭa gunta āsatun sāti māynan jakantit. jagdaṅg ani lađeyk kīntiṭ batı, āsa kīkiṭ ad mīkun puṭo. miraṭ kōrta ad mihga mano. bāriteke bagavantan miraṭ talkviṭ. ³ miraṭ bagavantan talkteke gire ad mīkun puṭo. bāriteke mīva suk-bōgun sāti karci kiyle karabna āsate talkantit.

⁴ id duniyataṅg suk-bōgun saṅga dōstan kīteke, bagavantan perma kītap āyo batı, pīr kītap ānta inval ṭāva sele ki batal? id duniyatur saṅga dōstan kīka inval, bagavantan paga-dāral āntor.

⁵ “bagavantal mā samdirkun sīta, ad ātmate maraṭ tanvay bakti kiyana” injer *darma-grantnaga*, vaṭi āgame lihi kīsi manta intiṭ ki batal? ⁶ bagavantal mākun vele permata-dayate sūđser mantor. aden sātiṅe darma-grantnaga,

“bagavantal garvate manvalirkun ulṭa tiriyantor.

batı kami-pānde manvalir poro
permata-daya tohantor"[#]
injer lihi kīsi manta.

⁷ aden sāti, bagavantan mune
cuđur-pān kīsi maṇṭ. saytandun ulṭa
tiriyaṭ. aske vōr saytan miḥgaṭal
parar āntor. ⁸ bagavantan karum
varaṭ. aske bagavantal mī karum
vāntor. pāpestalirniṭ! mīvaṅg pāpkun
norāt. bahke māturniṭ! mīvaṅg dilkun
suduđ-pān kīmṭ. ⁹ pāpestalirniṭ!
vicarte ani duksate maṇṭ. jōrte ādaṭ.
kavvađun badli āđser ani ānandun
badli duksate maṇṭ. ¹⁰ parbuna
naduđun mune mīva miraṭ cuđur-pān
kīsi maṇṭ. aske parbu mīkun ḍagur-pān
sīntor. ¹¹ dādalir-bāyikniṭ! mīva miraṭ
voron voror baymante rāngmaṭ.
tanvor sōptan rāngi sīteke āyi seleke
vōn poro tasva kīteke āyi, vōr māynal
darmata kānuntun bayman ātona
lekate vāntor. mīva kām sirip ad
kānuntun piysi tākana. ad kānun
cokoṭna seleke vāyuṭna injer tasva
kiyval mīkun hak sele. ¹² parjatun
poro nāyda tasva kiyval ani darmata
kānuntaga hukumk lihi kiyusval vorore
bagavantal āndur. parjatun baci kiyval
ani nāseđam kiyval gir vōre āndur.
te āju-bājutur poro siksa vāṭaṭ injer
vehle nīkun bōr adikār sītor?

ḍaguk ḍaguk gosṭiṅg vehmaṭ

¹³ kēnjaṭ! "nēñđ selete nāđi batter
undi caharde sonji, aga undi sāl
vēri mandantom. varat! aga bēpari
kīsi kotaṅg vele kamay kīkaṭ" injer
vehvalirniṭ kari kīmṭ. ¹⁴ nāđi batal
jargantayo mīkun tāva sele. mīva
jīvatun bārete sōnc kīmṭ. miraṭ juluk
disi uñđe julukne mayađ āsi sonval,
pōyata duhartun dātnur āndit. ¹⁵ ahan
invađun badli miraṭ, "parbu jīvate
irteke, id kīkom ad kīkom" injer
vehana. ¹⁶ batı miraṭ ahan kiyviṭ.
lānđi-labāđ ḍaguk ḍaguk gosṭiṅg
vehcer galting kīntiṭ. ¹⁷ aden sāti
cokoṭ kiyana inval, tāva manji gir
cokoṭ kiyor vōn pāp lāganta.

danevantalirkun damki siyal

5 yē danevantalirniṭ, kēnjaṭ! miraṭ
duksate āđser kiliyat. bāriteke
mīkun gācar-gaṇḍalk vāyvalik
mantaṅg. ² mīva dan-davlat kadiyanta
ani mīvaṅg pānguk velum piyantaṅg.
³ miḥga manval sōne ani kūra cilim
piyanta. ad cilim mī poro ulṭa gava
vehci, mīvaṅg mēndolkun tađmit dāt
dūnđusanta. iv *ākritaṅg divoskne*
gire miraṭ vele dan-davlatna dīg
vāđser mantiṭ. ⁴ kēnjaṭ! mī vahuknaga
kām kiyvalir büytalirkun, miraṭ bütü
siyvakne pasi kītiṭ. vūraṅg būtiṅg

mī poro piradi kīser mantaṅg. vūr būytalira ādval svargna dalamnor parbunaṅg^{*} kevkun kēnja vāta.⁵ bomit poro mīkun pasand vāta tīr suk-bōgne piser, koyval dinamun sāti, mīvaṅg dilkun kōdyusi tayar kīser mantı̄t.⁶ miraṭ niyatne tākvalirkun siksa vāṭsi, vūrkun jaktīt batı, vūr mīkun marla baḍmaki.

samdotun vōrci mune dāyana

⁷ aden sāti dādalir-bāyiknīt! parbu malsi vānal vēri, miraṭ vōrci cokoṭe sūdser maṇṭ. bahan itteke, voror kētidāral tanva bomitaga vāṭval cokoṭna paṇṭatun sāti, bahan sūdser mandantoro dihante kari kīmṭ. vōr kētidāral modoḍa pir vāsi^{*} paṇṭa piranta agaṭalte bersi, paṇṭa koyle vānal vēri vōrcikun cokoṭe sūdser mandantor.⁸ miraṭ gir mandun gaṭ kīsi, vōrci sūdser maṇṭ. bāriteke parbuna malsi vāyval vakat karum vāser manta.⁹ nāvur dādalir-bāyiknīt! voron poro voror cahdiṅg vehmaṭ. ahan vehturkun parbu siksa vāṭantor. kēnjaṭ! vōr nāyda tasva kiyval adikāri veyne vāyval mantor.

¹⁰ nāvur dādalir-bāyiknīt! parbun bārete vehtur *parvaktalir* taklibk bōge māter. vūr parvaktalira namuna yēccī miraṭ tākaṭ.¹¹ taklibk vōrci barosate tākturkun āsirvād yēttur intaṭ. yōbuna

vōrcval guntun bārete kēnci mantı̄t. parbu vōn ākrit bātal inam sītor inval miraṭ sūdтӣt. parbu vele daya ani kivul vāle āndur.¹² nāvur dādalir-bāyiknīt! samdin ter muke batal itteke, svargna porođen āyi, bomita porođen āyi, uñde dusro batatay porođen āyi, miraṭ voṭ vāṭva. sirip batal manta ad vehaṭ. ahan matta tīr vehteken bagavantal mīkun siksa vāṭor.

¹³ mihīṭal böre āyi taklibknaga arsi matteke, vōr pārtana kiyana. ānandne mattor vōr, bagavantan pārtana-vinti kīser pāṭaṅg vārana.¹⁴ mihīṭal böre āyi yeḍki-dukne matteke, carcitur pedolkun vōr kēyusana. vūr vāsi parbuna porođe niy sōksi, vōn sāti pārtana kiyana.¹⁵ ahan barosate vūr pārtana kīteke, vōr dukelal cokoṭ āntor. parbu vōn cokoṭ kīntor. undi mōka vōr pāpk kīsi matteke, vōnaṅg pāpkun parbu māpi kīntor.¹⁶ aden sāti bave pāpk kīsi mankiṭte, bōnaṅg vohk pāpk mī naḍdum miraṭ vopaṭ ani voron sāti voror pārtana kīmṭ. iden hindal, mīva tabiyat cokoṭ ānta. niyatnona pārtana vele saktite manji bacoro cokoṭ kiya paranta.

¹⁷ yēliyal mā dātnore sādaran māynal āndur. pir arva injer tanva mande pārtana kītor. te sađe münd sālk vēri, bomit poro pir armaki.

* 5:4 svargna dalamnor parbunaṅg: itteke sakti vāle bagavantal.

* 5:7 ad jägataga ursan vakatne jarasi pir vānta ani paṇṭa koyan mune bey pir vānta.

¹⁸ ad āta peje pir arana injer marla pārtana kītor. aske hābar pirdun arusta ani bomi tanga urstaṅg paṇṭaṅg paṇḍusta.

¹⁹ nāvur dādalir-bāyikni! mihgaṭal bōre āyi sate sardun bahke māteke, vōn malsi satnaga tatteke id gostitun

kari kīmṭ. ²⁰ pāpestan pāpna sarital sate sarde malustor vōr, pāpina ātmatun marantal tapusi, bacī kiyustor āntor. ide āyva pāpinaṅg pāpkun bagavantana keyde vōr māpi kiyustor āntor.

2va yōhan

yōhan lihi kīta reñdava ciți

id ciitizen bārete gosti

lihi kītona porol: yēsu kiristunor sisyal āyval yōhan.

lihi kīta sāl: kiristu sakam lag-bag hasi siyunalte novad siyuñg sālkun nađđum lihi kiyval jargta.

muke gosti: yēsunur baktalir bad satemnaga nilsi mandana. yēsu kiristu māynana rūpne väymaki injer veleñirkun pasi kiyvalir pesiter. te vür bārete bahan mandana? barosa irtataga tāna pañdi barpur puñal vēri, vōrci mune bahan tākana invađun bārete id ciitizenaga lihi kīsi manta.

yōhanta dañdos

1 bagavantana keyde nēme mātūr
nana mī carciturkun pedolta āndun.
nana ani satun kari kītur samdir gir
mīkun perma kīser mantom. ² mamođ
bāri perma kīser mantom itteke, satem
mā dilknaga manta ani ad baskeđ gir
mā sañga mandanta.

³ bābo bagavantal ani mā yēsu
kiristu parbu, mī poro kivul tohci,
mīkun **permata-daya** ani sānti siyir.

marađ satem ani permate pisan sāti
vōr madat kiyir.

satnaga nilsi manț

⁴ bābo bagavantal mākun āge
sītapinay, kahitur baktalir satemun
piysi tākval sūđsi, nākun vele ānand
lāgser manta. ⁵ lāđnur baktalirniť!
marađ voron voror permate sūđana
injer mīkun kōrser manton. id hukum
pūna āyo batı, modol vehtatune
lihi kīser manton. ⁶ perma itteke,
bagavantanañg āgen piysi tākval.

* **1:1 bagavantana keyde nēme mātūr baktalirniť:** bagavantal nēmi kīta veylo ani tānur mari-miyad injer grīku bāsate lihi kīsi manta.

modol miraṭ kiristuna cokoṭna kabur kēnjiṭiṭ agaṭal, ‘voron voror permate sūḍana’ invale bagavantal sīta āge ānd.

⁷ nana ihin bāri vehcer manton itteke, yēsu kiristu māynana rūpne vāymaki injer pasi kiyvalir veleṭir duniyate pesiter. vūr ātur pasi kiyvalir kiristunur paga-dārk āndir. ⁸ miraṭ kamay kītatun soğusvakne, barpur inam puṭnal vēri, vūra keyde pase māyvakne dihante manṭ.

⁹ kiristuna bōdataga nilsi pisval, bābon ani marin vopval āndur. ad bōdataga nilvakne tān saṅga uṇde adik jōdi kīsi vehval, har voror bagavantan

nammor vōr āndur. ¹⁰ āton mīva rōn kēymaṭ ani vōn cokoṭ-vāyuṭ gir pūsi kiymaṭ. ¹¹ vōn cokoṭ-vāyuṭ pūsi kiyval vōnaṅ karab kāmknaga gir īsa yētta lekate vāntor.

¹² uṇde vele goṣṭiṅg nīkun lihi kiyana injer nākun vāṭe mānta. te aven sāyte kāgutun poro lihi kiyval nākun pasand sele. batı mīkun baske sūdka inal jīva āser manta. nana mihga vāṭa peje mukabili vaḍkana inton. iden hindal mākun barpur anand lāganta. ¹³ bagavantana keyde nēme mātūr baktalir,* mīkun daṇḍosk vehcer manter.

* 1:13 baktalir: sēlađur mari-miyađ injer grīku bāsate mandanta.

3va yōhan

yōhan lihi kīta mūḍava ciṭi

id ciṭitun bāreta gosti

lihi kītona porol: yēsu kiristunor sisyal āyval yōhan.

lihi kīta sāl: kiristu sakam lag-bag hasi siyunalte novad siyuṅg sālkun naḍḍum lihi kiyval jargta.

muke gosti: carciturkun adikāri manval māynal samdirkun bahan sūḍana. dusro muluknal vātur yēsunur baktalirkun permate mān-maryada kiyana. vōr garva-gamaṇdite manva. samdir gir bey sabās māynal inval gava vōr kamay kiyana. dusrurkun mān-maryada ani permate bahan sūḍana invaḍun bārete, id ciṭitaga manta.

daṇḍosk

1 sōptal gayiyun sāti, carcituror pedolta āyval yōhānta lihi kiser manton. nī poro nākun vele perma manta.

² lāḍnor sōpta! nime bāv-baktitaga bade mātāpe, nīva tabiyat gir cokoṭ manji, samdo cokoṭ jargana injer pārtana kīser manton. ³ kahitur yēsunur baktalir^{*} yātra kīser ige vāter. ani nī bārete, 'vōr satemun piysi, cokoṭe tākser mantor' injer gava vehter. ad kēnci nākun bey ānand lāgta. ⁴ barosataga nime nāvor marin dātnoni āndi. nā mari-miyaḍ satne tākser manter inval goṣṭit ter adik nākun ānand siyval dusro bade sele.

gayiyun adikār siyval

5 lāḍnor sōpta! nīkun voḍki selur vūr, dusro muluknur baktalir vāteke gir batı, nime mān-pān cokoṭ kīser manti. ⁶⁻⁷ vūr baktalir nīva permatus bārete carciturkun gava vehter. bavisatne ātur parbuna vacan vehvalir baktalir, kiristun nammaki vūra madat yētvakne sariy nihga vānirte, bagavantal ānand yētnal vūrkun madat kīser man. ⁸ dusrurkun vūr pacar kiyval satemnaga maraṭ īsadārk āyana itteke, tapvak ātura mān-pān sūḍana.

vāyuṭun suṭi kīsi cokoṭun piysi tākana
⁹ nana agaṭa carciturkun undi goṣṭi lihi kīton. batı vūrgaṭal voror adikāri

* 1:3 yēsunur baktalir: itteke yēsuna bōda vehcer tirivalir.

āka inval diyoterpes mā gosti vopser selor. bāriteke tanva poro uñde bōre adikāri manva intor.¹⁰ acore āyva, väyvalir baktalirkun mān-pān kiyor ani dusrur kīkom itteke gir vopser selor. ahan mān-pān kiyvalirkun addam āser, vürkun carciturgaṭal aladi vāṭser mantor. ani mā bārete āyoṅg-sonoṅg av bey karab vaḍkser mantor. aden sāti nana vāta peje, vōn bārete vehci, tohanton.

¹¹ nā lādñor sōpta! nime vōna namuna yēcci tākma. väyutun āyva cokoṭune piysi tāka. cokoṭ kiyval bagavantanor āndur. väyuṭ kiyval bagavantanor āyor.

¹² dēmetrin bārete carcitur samdir cokoṭ vehcer manter. bagavantana satemun piysi vōr tākta kāḍki, ad satem gir cokoṭnor injer gava sīser manta. maraṭ gir ad karalen injer vehcer mantaṭ. mamoṭ vehval satem injer nīkun tāva.

ākritaṅg gostiṅg

¹³ uñde vele gostiṅg nīkun lihi kiyana injer manta. batı sāyte ani pōṇtinte lihi kiyval nākun pasand sele.¹⁴ nīkun baske sūḍka inal bey jīva āser manta. ahan maraṭ bēṭe māta peje mukabili vaḍkakaṭ.¹⁵ bagavantal nīkun sānti siyir! ige manvalir sōptalir nīkun daṇḍos vehcer manter. aga manval har voror sōptan māva daṇḍos veha.

© 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

This project text is licensed under a CC 4.0 International License.
This colophon line is the result of the project-level override working.